

Skipulagsstofnun
Jóhanna Hrund Einarsdóttir
Borgartún 7b
105 Reykjavík

Reykjavík, 5. apríl 2024
UST202403-079/A.B.
10.05.00

Efni: Mat á umhverfisáhrifum - Matsáætlun - Vikurnám við Búrfell

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar dags. 6. mars sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um ofangreinda tillögu að matsáætlun.

Framkvæmdarlýsing

Umhverfismat þetta nær til efnistöku úr Búrfellshólmum sunnan við aflagt efnistökusvæði. Framkvæmdaraðila er heimilt að vinna allt að 300.000 m³ af efni á ári, eða 4,5 milljón m³ af efni á 15 árum samkvæmt samningi, en óvíst er að hægt sé að vinna svo mikið efni á hverju ári. Nánar verður fjallað um vinnslutíma og efnismagn í umhverfismatskýrslu. Í ljós þess að áformuð efnistaka er meiri en 500.000 m³ og yfir 25 ha svæði raskað þá er framkvæmdin matsskyld samkvæmt tl. 2.01 og tl. 13.01 í fyrsta viðauka laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 111/2021.

Umhverfisstofnun tekur undir að áhrifaþættir verkefnisins séu jarðfræði, ásýnd, samfélag, umferð, loftslag, gróður, vatnafar, loftgæði og hljóðvist.

Verkefnið

Umhverfisstofnun bendir á mikilvægi þess að verkefnið sem vel afmarkað og skýrt í matsskýrslu.

Í matsáætlun er fjallað, auk efnistökuar, um mögulega efnisvinnslu: „Efni er flutt beint frá námunni niður á láglandið þar sem það verður fullunnið og því myndast ekki stór lager af efni. Ekki liggur fyrir frekari staðsetning á vinnslu efnisins en efnið verður mulið, þvegið og harpað í viðeigandi stærðir en nánar verður fjallað um vinnslu efnis í umhverfismatskýrslu“

Einnig er fjallað um í matáætlun um mögulega framleiðslu á sementi í Evrópu: „Sé vikurinn fluttur út til framleiðslu á sementi fylgir því tilheyrandi kolefnislosun.“ Matsspurningar undir loftslag eru: „a) Hvað er áætlað að það dragi mikið úr kolefnislosun við sementsframleiðslu við það að nota vikur í stað sementsklinkers? b) Hvað er áætluð kolefnislosun við það að flytja vikur frá námu til viðskiptavina í Evrópu?“ Umhverfisstofnun bendir á að sementsvinnsla í Evrópu er ekki undir í þessari framkvæmd heldur vikurnám við Búrfell.

Gróðurfar

Umhverfisstofnun bendir á mikilvægi þess að hugað sé að vernd á grónum bökkum Þjórsár og Bjarnarlækjar.

Umhverfisstofnun bendir á að samkvæmt 62. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd segir að við vatnsnýtingu og framkvæmdir í eða við vötn skal leitast við að viðhalda náttúrulegum bakkagróðri við ár og stöðuvötn og haga mannvirkjum og framkvæmdum þannig að sem minnst röskun verði á bökkum og næsta umhverfi vatnsins.

Að mati Umhverfisstofnunar ætti að fjalla nánar um afmörkun vinnslussvæðisins með tilliti til árbakkanna.

Vatnamál

Umhverfisstofnun telur mikilvægt að fjallað sé um vatnafar á svæðinu og áhrif framkvæmdarinnar á vatn. Eins og framkvæmdin er lögð fram í matsáætlun mun framkvæmdin ekki hafa áhrif á Þjórsár¹ og Bjarnarlæk². Hins vegar ef framkvæmdin mun hafa áhrif á vatnshlotin þarf að meta áhrif framkvæmdarinnar í samræmi við lög um stjórn vatnamála.

Efni er flutt beint frá námunni niður á láglandið þar sem það verður fullunnið og því myndast ekki stór lager af efni. Ekki liggur fyrir frekari staðsetning á vinnslu efnisins en efnið verður mulið, þvegið og harpað í viðeigandi stærðir en nánar verður fjallað um vinnslu efnis í umhverfismatskýrslu

Frágangur

Umhverfisstofnun telur að vegna efnistöku af þeirri stærðargráðu sem fyrirhuguð er sé nauðsynlegt að fyrir liggja fastmótaðar hugmyndir um útlit svæðisins og þeirra mannvirkja sem þar verða að efnistöku lokinni, en ekki að loknu matsferli í tengslum við útgáfu framkvæmdaleyfis.

Loftgæði

Umhverfisstofnun telur mikilvægt að metin séu áhrif framkvæmdarinnar á loftgæði frá umferð. Umhverfisstofnun bendir á að til að fá marktæk gildi fyrir svifryk er ekki nægjanlegt að reikna eingöngu svifryk sem kemur frá útblæstri bíla heldur þarf einnig að felast í útreikningi um svifryk mögulegt ryk frá vegyfirborði.

Auk þess vill stofnunin benda á áætlun stjórnvalda um loftgæði sem nefnist *Hreint loft til framtíðar - áætlun um loftgæði á Íslandi 2018-2029* þar sem markmiðið er að stuðla að loftgæðum og heilnæmu umhverfi.

Virðingarfyllst,

¹ <https://vatnavefsja.vedur.is/#/waterbody/103-777-R>

² <https://vatnavefsja.vedur.is/#/waterbody/103-852-R>

Axel Benediktsson

sérfræðingur

Sverrir Aðalsteinn Jónsson

teymisstjóri